

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VI. Quintum argumentum ex inutilitate scientiæ mediæ, ad dirigendum
Deum in suis decretis absolutis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

92. Quæ colligunt Adversarij, quod hoc ipsum sufficiat in divino decreto.

Quarto impugnari potest principalis responsio, ex absurdo & inconvenienti quod ex illa sequitur. Si enim scientia quam Deus habet de futuris conditionis, nullum supponat in voluntate divina decretum actuale & exercitum, nullo modo erit Deo libera, sed omnino necessaria, sicut scientia simplicis intelligentiæ: Consequens est falsum, nec admittitur ab Adversariis, qui volunt scientiam conditionatorum vocari *mediam*, quia mediat inter scientiam liberam & necessariam, ac de utraque participat; & partim libera, partim necessaria est: Ergo &c. Sequela Majoris probatur: Ut aliqua scientia sit alicui libera, supponere debet aliquem actum voluntatis, à quo imperetur, vel à quo ejus objectum dependeat: Ergo si scientia conditionatorum in Deo nullum supponat actuale decretum, à quo imperetur, & à quo futuritio conditionata rerum contingentium dependeat, non erit Deo libera, sed purè naturalis, & necessaria.

Respondebis, talem scientiam posse dici Deo liberam, quamvis nullum supponat in voluntate divina decretum actuale & exercitum, in quo fundetur; quia cum versetur circa res contingentes & liberas, conditionatè futuras, ita Deo convenit, quod potuit illi non competere.

93. Sed contra: Hoc quod est taliter esse, quod potuerit non esse, non sufficit ad conceptum libertatis, nisi possit esse vel non esse ab intrinseco, hoc est ratione propriæ voluntatis: Ergo si scientia conditionatorum possit Deo non convenire solum ab extrinseco, & ratione tantum contingentis & libertatis creatæ, non verò ab intrinseco, & ratione voluntatis divinæ, determinantis illorum futuritionem, non poterit dici Deo libera. Consequentia patet, Antecedens verò probatur. In hoc distinguitur contingens à libero, quod contingens taliter est quod potest non esse, ratione alicujus extrinseci: v. g. fructus arboris dicitur contingens, quia potest non esse, & impediri à gelu, vel à grandine, aut aliis causis extrinsecis; liberum autem à principio intrinseco potest esse vel non esse: Ergo id quod potest non esse, vel alicui non convenire, solum ab extrinseco, non verò ab intrinseco, & ratione propriæ voluntatis, licet possit dici contingens, nullo tamen modo potest dici liberum; & ita juxta hanc responsionem, scientia conditionatorum erit quidem Deo contingens, non tamen libera, quod est absurdum. Imò si talis scientia conveniat Deo ante omne decretum actuale & exercitum, conveniet illi non solum contingenter, sed etiam casualiter & fortuito: tunc enim aliquid convenit alteri fortuito & à casu, quando illi accidit præter intentionem: Sed scientia conditionatorum, supposito quod conveniat Deo ante omne decretum actuale & exercitum, conveniet illi præter intentionem; erit enim in eo ante omnem actum voluntatis divinæ, & consequenter ante omnem intentionem divinam: Ergo conveniet Deo casualiter & fortuito, quod absurdissimum est, & divinæ providentiæ & sapientiæ injuriosum.

94. Quinto contra principalem solutionem sic arguo: Vel decretum illud quod assertores scientiæ mediæ volunt existere tantum objective in mente divina, & non esse actuale & exercitum, sed futurum & ponendum, si poneretur conditio, est prædeterminans, seu causans liberi arbitrii determinationem, vel purè indifferens, & expectans determinationem à voluntate creatâ: Si primum dicatur, libertatem tolleret, juxta principia Adversariorum: si verò secundum asseratur, ab illo non poterit oriri determinata futuritio rerum contingentium, & liberarum, subindeque non erit sufficiens ad salvandam in Deo rationem primæ causæ, respectu futuritionis conditionatæ illarum, & ordinis ad existentiam qui in ea includitur. Sequela patet, cum enim decretum indifferens non magis connectatur cum assensu, quam cum dissensu voluntatis creatæ, & indifferenter ad utrumque se habeat; non magis causat futuritionem, quam non futuritionem actuum nostrorum liberorum. De quo fusè in Tractatu de voluntate Dei, quando decreta indifferencia refellemus.

Denique si conditio quæ suspendit existentiam futuri, suspendat etiam actum decreti, sequitur voluntatem salutis omnium hominum (quam D. Thomas, supra relatus, docet esse conditionatam ex parte objecti) promissiones Dei, seu communes, seu privatas, aliquam conditionem nunquam implendam importantes, nullum actum divinæ voluntatis ponere, sed omnes suspendere, & esse merè possibiles; quandoquidem sunt de re conditionatè futura, nunquam implenda: quod absurdum est, & à communi Theologorum sententia alienum. Unde mirum est, quod cum assertores scientiæ mediæ rejiciant decreta conditionata solum ex parte objecti, quæ admittuntur à Thomistis, & quæ, ut fatetur Suarez, nullam ponunt imperfectionem in Deo, ipsi tamen affingant decreta conditionata ex parte subjecti, quæ imperfectionem potentialitatis & suspensionis important, velintque conditionatorum scientiam non importare decretum actuale & exercitum in voluntate divina, sed tantum futurum & ponendum, si poneretur conditio, quod est esse conditionatum ex parte subjecti, ut supra declaravimus.

¶ VI.

Quintum argumentum ex inutilitate scientiæ mediæ, ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis.

Defensores scientiæ mediæ, ad duo præcipuè capita illius necessitatem vel utilitatem reducunt. In primis volunt eam esse utilem vel necessariam, ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis, seu ad fundandam certam & infallibilem futurorum absolutorum notitiam; quia existimant, quod nisi Deus prius per scientiam illam exploratricem, creatæ voluntatis fibras, & cordis humani recessus exploraret, & videret quid homo in his vel illis occasionibus & circumstantiis positus, ex innata libertate voliturus sit, sub concursu indifferenti, quem illi offert; non posset quidquam certò & infallibiliter statuere, circa salutem & conversionem hominum; & se exponeret periculo ut id non fieret, quod efficaciter intendit.

Deinde scientiæ mediæ necessitatem vel utilitatem reperunt ex libertatis concordia cum prædestinatione & gratia efficaci: arbitrantur enim certitudinem prædestinationis, & divinæ gratiæ efficaciam, cum libertate nostra non aliter posse componi, quam recurrendo ad prævisionem futuri consensûs per scientiam mediæ, & censent quod si divinum decretum, & gratia ex illo pro-

Disput. 5. art. 3.

95.

Disput. 5. art. 2.

Disput. 5. art. 2. §. 1. nota. tabula 1.

96.

97.

manans, consensum & determinationem nostræ voluntatis, prioritate naturæ & causalitatis antecederet, ejus libertatem violaret, & necessitatem antecedentem, libertati inimicam & adversantem induceret.

Ut ergo scientiæ mediæ inutilitas evidenter ostendatur, demonstrandum est, illam ex neutro capite esse necessariam, id est nec ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis, nec ad ineundam, vel explicandam libertatem creatæ cum prædestinatione & gratia efficaci concordiam. Primum ostendemus in hoc paragrapho, alterum in sequenti.

98. Dico ergo primò: Scientiam mediā non esse necessariam ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis, seu ad fundandam certam & infallibilem futurorum absolutorum notitiam.

Probatur primò argumento desumpto ex principiis Adversariorum. Ut Deus per scientiam mediā dirigeretur in suis decretis absolutis, deberet dari in intellectu divino prioritas quadam & subordinatio inter cognitionem futurorum conditionerum & absolutorum, ratione cujus Deus prius in aliquo signo rationis exploraret res contingentes & liberas, sub statu conditionato, quam sub statu absoluto: v. g. quid faceret Petrus, si in his aut illis occasionibus & circumstantiis poneretur, & ad quid determinaret concursum indifferentem quem illi offerret: Sed hoc non potest dici, juxta Adversariorum principia: Ergo &c. Major admittitur ab Adversariis, potissimum à Fonseca, qui fatetur ad vincendas difficultates quæ passim emergebant de prædestinatione & providentia, se excogitasse hanc conditionerum & absolutorum distinctam cognitionem, nempe ut scientia conditionerum prævia esset & exploratrix ad absolutorum scientiam, & hoc etiam sæpius suo libro fatetur P. Annatus, præsertim disp. 2. contra Anonimum, ubi concedit scientiam mediā futuri conditionati esse priorem scientiā absolutorum, & illi præluere, sicut intellectionem volitioni, ac illi præire, sicut generationem Verbi, processioni Spiritus Sancti. Minor verò, in qua est difficultas, sic ostenditur. Nulla potest dari prioritas & subordinatio in intellectu divino, inter absolutorum & conditionerum scientiam; nec Deus prius explorare res contingentes & liberas, sub statu conditionato, quam absolute; si nullum possit dari instans, vel signum rationis, in quo res contingentes & liberæ sint prius cognoscibiles ut conditionatè futuræ, quam absolute: Sed ita est quòd juxta Adversariorum principia, nullum potest assignari instans vel signum rationis, in quo res contingentes & liberæ, sint prius cognoscibiles ut futuræ conditionatè, quam absolute: Ergo nulla potest dari prioritas & subordinatio in intellectu divino, inter absolutorum & conditionerum scientiam. Major constat, Minor probatur. Defensores scientiæ mediæ, ideò volunt res contingentes & liberas esse conditionatè futuras, in signo antecedenti divinum decretum, & ut tales à Deo cognosci per scientiam mediā; quia possunt de illis formari propositiones contradictoriæ, quarum una debet esse determinatè vera, & altera falsa, & consequenter objectum illarum determinatè futurum, vel non futurum. Vel ut alij volunt, quia in tali signo potest fieri suppositio eventus futuri, seu supponi quòd res illa aliquando erit, si ponatur talis vel talis conditio, quod existimant sufficere ad ratio-

A nem futuri, quòd ita definiunt: *Futurum est illud quod aliquando habebit existentiam*; & hoc potissimum fundamento nititur P. Annatus, atque ex hac definitione, quasi apud omnes recepta, præcipua Thomistarum argumenta solvere conatur. Atqui hæc duæ causæ, seu probationes pro veritate & futuritione conditionerum in signo antecedenti divinum decretum, militant etiam pro futuris absolutis, quia ex illis pariter formari possunt propositiones contradictoriæ, & supponi quòd aliquando erunt, subindeque definitio illa futuri quam tradit P. Annatus, ipsis competere: Quid ergo impedit quin jure conditionerum fruantur, illisque pariter competat determinata veritas objectiva & futuritio, in illo signo antecedenti divinum decretum in quo Adversarij in Deo constituunt scientiam mediā? Imò cum propositiones contradictoriæ de conditionatis, componantur ex absolutis simplicibus, & qualibet pars sit aliquo modo prior toto; propositiones contradictoriæ de futuris absolutis, prius debent esse veræ & cognoscibiles à Deo, quam contradictoriæ de futuris conditionatis; subindeque earum objecta, nempe futura absoluta, prius habere rationem futuri, quam conditionata; & per consequens scientia absolutorum in Deo præcedere debet conditionerum notitiam, si standum sit Adversariorum principis. Unde Pater Martinonus, novissimus Societatis Scriptor, §. 4. relatus, docet futura contingentia, tam absoluta, quam conditionata, esse determinatè vera & cognoscibilia ab intellectu divino, in signo antecedenti decretum; imò ex veritate & futuritione determinata, quam supponit inesse pro tali signo futuris absolutis, probat determinatam veritatem in conditionatis. Quare ipsa Adversariorum principia, penitus evertunt scientiam mediā, ejusque inutilitatem, ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis, apertè declarant.

99. Probatur rursus conclusio, & magis adhuc ostenditur inutilitas scientiæ mediæ, ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis. Deus in formandis suis decretis absolutis, circa salutem & conversionem hominum, sufficienter dirigitur per scientiam simplicis intelligentiæ: Ergo non indiget scientiā mediā directrice. Consequenter patet, Antecedens probatur. Deus per scientiam simplicis intelligentiæ comprehendit suam omnipotentiam, & videt in thesauris ejus latere infinita media, seu auxilia efficacissima, & suavissima, quibus potest voluntates hominum potenter & suaviter ad se pertrahere, quando & ubi voluerit, seu ut loquitur Ecclesia, *rebelles ad se propius compellere voluntates*: *Quis enim (inquit Augustinus) tam impiè despicit, ut dicat Deum malas hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonum non posse convertere?* Quid ergo opus est, ut per scientiam mediā quærat & exploret opportunitates & circumstantias temporis, & loci, vel genium, complexionem, aut temperamentum hominis? præsertim, quia *divina gratia tempus agendi semper adest, nec moribus hominum ulla fit ei mora, nec causis suspenditur ullis*, ut ait S. Prosper in carmine contra ingratos, cujus verba infra referemus.

Audiamus etiam Augustinum clarè docentem, tempus, & locum, aliasque circumstantias, à Deo prædefiniri suâ infinitâ providentiâ, non verò solum explorari suâ scientiâ: *Adulter (in-*

In Enchirid. cap. 28.

Art. 6. §. 6.

100.

Homil. 23. inter 50. quit) non fuisti in illa tua vita pratorita, plena ignorantia, nondum illuminatus, nondum bonum, malumque discernens, nondum credens in illum qui te nescientem regebat. Hoc tibi dicit Deus tuus: regebam te mihi, servabam te mihi. Ut adulterium non committeres, suasor defuit: ut suasor deesset, ego feci. Locus & tempus defuit, & ut hac deesset, ego feci. Affuit suasor, non defuit locus, non defuit tempus: ut non consentiret, ego feci. Agnosce ergo gratiam ejus cui debes quod non admisisti. Mihi debet iste quod factum est, & dimissum vidisti: mihi debes & tu quod non admisisti: nullum enim est peccatum quod fecit homo, quod non possit facere alter homo, si desit rector a quo factus est homo.

101. Denique suaderi potest conclusio ab absurdo & inconvenienti quod sequitur ex Adversariorum sententia. Si enim Deus scientiam mediâ directrice disponderet prædestinationem & conversionem hominum, sequeretur non repugnare ex natura rei, & metaphysicè loquendo, esse aliquem hominem, quem Deus, de potentia etiam absoluta, convertere & prædestinare non posset: Sed hoc absurdissimum est, & repugnat supremo Dei dominio in nostras voluntates, atque supremæ Dei prædestinantis libertati; tunc enim in non prædestinando istum hominem, liber non esset, si quidem extremum positivum, nimirum prædestinationem in sua libera potestate non haberet: Ergo &c. Sequela Majoris probatur. Ex natura rei non repugnat dari hominem, qui in nullo tempore, & in nulla occasione, & cum nullis auxiliis ex se non efficacibus, velit se convertere; nam cum sit omnino contingens, ut ista media fortiantur suum effectum, & nullum ex illis ex se efficaciam habeat respectu effectûs, infalibilemque connexionem cum illo; licet moraliter loquendo impossibile sit, tamen ex natura rei non repugnat, ut sicut hoc aut illo medio, hac vel illâ occasione positus, non convertitur homo; ita nec positus aliis quibuscunque similibus convertatur. Cognosceret ergo Deus per scientiam mediâ, talem hominem, per nullum ex his mediis, & auxiliis moraliter tantum excitantibus, fore convertendum; ac proinde si directrice hac scientiâ, illius prædestinationem & conversionem, necessario debet disporre, non poterit illum convertere, nec prædestinare; nulla enim media in sua scientia inveniet, quibus applicatis, talis homo infalibiliter convertatur.

102. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Deus non potest hominem prædestinare, nisi per scientiam mediâ prævideat, illum suæ vocationi liberè responsurum, si ponatur in his vel illis occasionibus & circumstantiis, alioquin vel jura libertatis humanæ violaret, vel se exponeret periculo ut non fieret quod efficaciter decernit, ut Adversarij docent: Sed dabilis est casus in quo homo, in omni occasione & circumstantia, divinæ vocationi supponatur resistens; siquidem nec singulæ vocationes, nec omnes collectivè, superant resistantiam liberi arbitrij, cum nulla illarum, juxta Adversarios, gaudeat efficacîâ, infalibiliter & ab intrinseco connexâ cum futuro consensu; & cum voluntas creata, in quibuscunque occasionibus & circumstantiis posita, possit cum qualibet gratia & vocatione componere resistantiam & dissentium; alioquin ut illi volunt, ejus libertas destrueretur. Ergo si prædestinatio necessario supponat directionem scientiæ mediæ, & provisionem futuri consensûs voluntatis hu-

A manæ, sequitur esse casum, metaphysicè saltem, possibilem, in quo Deus, de potentia etiam absoluta, hominem convertere & prædestinare non possit: Hoc autem falsissimum & absurdissimum esse, quis non videat? ut enim ait Augustinus in Enchir. cap. 97. *Vbi est illa omnipotentia, quæ in celo & in terra, omnia quæcumque voluit, fecit?*

§. VII.

Sextum argumentum, ex inutilitate scientiæ mediæ ad conciliandam humanam libertatem cum prædestinatione & gratia efficaci.

B Ico secundò: Scientiam mediâ non esse utilem aut idoneam ad conciliandam humanam libertatem, cum prædestinatione & gratia efficaci. Ita, præter Thomistas, docent plures Doctores eximij ex omnibus Academiis & Ordinibus, quos referunt Alvares, Salmanticenses, Joannes à S. Thoma, & alij: inter hos ex Salmantina Academia præcipue eminent Curiel & Basilius Legionensis, viri toto orbe celeberrimi, qui licet scientiam mediâ aliquando docuerint; tamen sapientiores facti, eam retractarunt ac reprobant, quod certè non leve stabilimentum est nostræ sententiæ. Ex Academia Complutensi Villegas, ex Oseensi Gaspar Ram, ex Parisiensi Coqueus, & Isambertus, ex Duacensi Eltius, & Sylvius; & tandem ex Lovaniensi, omnes Doctores unanimi consensu rejecerunt scientiam mediâ, & de ea hoc tulere judicium seu censuram: *Sententia hæc Dei bonitatem obscurat, justitiam enervat, Scripturis illudit, Patrum testimonia in alieno sensu detorquet, humane rationis corruptioni applaudit, humilitatis fundamentum evertit, precandæ necessitatem non magnam relinquit, propriarum virium fiduciam ingenerat; in salutis negotio, quod præcipuum est homini donat, quod minus Deo: gratiam Dei libero subdit arbitrio, & ejus pedissequam facit, In summa à Pelagio non satis procul abscedit: Lutheri verò & Calvinii, & aliorum nostræ tempestatis hereticorum sententiam, dum ab ea videri vult quàm longissimè recedere, potentiusque debellare, magis imprudens stabilis atque confirmat.*

D Scotus etiam in 1. dist. 39. quest. 1. §. *Viso de contingentiâ rerum*, clarissimè rejicit scientiam mediâ, seu scientiam futurorum contingentium independentem à decreto, ac determinatione voluntatis divinæ; docet enim quòd propositiones de futuro contingenti, ante actum divinæ voluntatis, non sunt determinatè veræ, sed quasi neutræ: voluntas verò divina, eligens unam partem, facit illam determinatè veram, & ex tunc certò cognoscuntur à Deo; quod non accidit in propositionibus necessariis, quæ quia in illo primo instanti ante determinationem divinæ voluntatis sunt veræ, utpote quæ in sua veritate dependent à voluntate divina, idè in illo primo instanti cognoscuntur à Deo, subditque: *Tunc autem, id est, in illo primo instanti, non sunt vera contingentiâ; quia nihil est tunc per quod habeant veritatem determinatam: posita autem determinatione voluntatis divinæ, jam sunt vera, videlicet pro illo secundo instanti; & hæc eadem erit ratio intellectui divino intelligendi ista, quæ sunt jam vera in secundo instanti.* Quò nihil clarius & expressius contra scientiam mediâ dici potest. Unde si qui ex Franciscana familia illam admittunt, non Scoti, sed Molina discipuli, quantum ad hoc, dicendi sunt.

Nonnulli